

**ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Αριθμός Γνωμοδότησης

208 /2014

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ Α΄

Συνεδρίαση της 4^{ης} Ιουνίου 2014

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Μιχαήλ Απέσσος, Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ.

Μέλη : Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Χριστίνα Διβάνη, Νομική Σύμβουλος

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ. Πρωτ. 16626/2014 έγγραφο της Γενικής Δ/σης Μισθών και Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους του Υπουργείου Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος: ερωτάται: 1. Εάν ο γάμος της Ε. Φ. μετά του αποβιώσαντα Ν.Φ. έχει λυθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση και ποιά ημερομηνία λογίζεται ως ημερομηνία λύσης.

2) Θεωρείται η Ε. Φ. κατά το χρόνο θανάτου του Ν.Φ. (07/02/2013) χήρα κατά την έννοια του άρθρου 31 παράγραφος 1 περίπτωση α' του πδ/τος 169/2007 και δικαιούται να λάβει σύνταξη.

Επί του παραπάνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α΄) γνωμοδότησε ομοφώνως ως εξής :

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από την ερωτώσα υπηρεσία δόθηκε το κάτωθι ιστορικό:

1. Με την αριθμ. 13667/1986 πράξη της Δ/σης Κανονισμού Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων κανονίστηκε μηνιαία σύνταξη σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις περί απονομής των στρατιωτικών συντάξεων (Π.Δ. 1041/1979 κ.λπ.) στον Ν.Φ. τέως Ανθυποπλοίαρχο Π.Ν. πληρωτέα από 28/06/1986 από το Δημόσιο Ταμείο.

2. Η σύζυγος του ανωτέρω Ε. Φ. με την από 29/04/2013 αίτηση της ζήτησε να της κανονισθεί σύνταξη κατά μεταβίβαση λόγω θανάτου του συζύγου της , που επήλθε την 7-2-2013, υποβάλλοντας την από 08/09/2013 Ληξιαρχική Πράξη θανάτου του συζύγου της και το υπ. αριθμ. 7894/14-02-2013 Πιστοποιητικό πλησιέστερων συγγενών Δήμου Βάρης Βούλας Βουλιαγμένης, Γραφείο Δημοτολογίου, από το οποίο προέκυψε ότι ο μεταξύ τους γάμος που έγινε στις 21/02/1965 δεν είχε λυθεί μέχρι την ημερομηνία θανάτου του συζύγου.

3. Με την αριθμ. 36806/2013 πράξη κανονίστηκε μηνιαία σύνταξη κατά μεταβίβαση στην Ε. Φ. ως χήρα σύζυγο του αποβιώσαντος στρατιωτικού συνταξιούχου Ν.Φ. πληρωτέα από 08/05/2013 από το Δημόσιο.

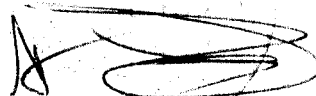
4. Μεταγενέστερα περιήλθε στην ερωτώσα υπηρεσία :

-Η αριθμ. 5161/2009 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με την οποία απαγγέλλεται η λύση του γάμου των διαδίκων που τελέστηκε στα Χανιά Κρήτης στις 21/02/1965.

-Η αριθμ. 3320/2010 απόφαση του Εφετείου Αθηνών με την απορρίφθηκε η έφεση της Ε. Φ. κατά της 5161/2009 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

-Η αριθμ. 3796/2011 Απόφαση του Εφετείου Αθηνών με την οποία απορρίφθηκε η ανακοπή της Ε. Φ. κατά της αριθμ. 3320/2010 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.

-Η αριθμ. 1081/2013 Απόφαση του Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση της Ε. Φ. για αναίρεση της 3796/2011 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.

Σημειωτέον ότι την 04/02/2013 συζητήθηκε ενώπιον του Αρείου Πάγου η αναίρεση της Ε. Φ. κατά του Ν.Φ. και της υπ' αριθμ. 3796/2011 απόφασης του Εφετείου Αθηνών, την 7-2-2013 επήλθε ο θάνατος του Ν.Φ., την 03/06/2013 δημοσιεύθηκε η υπ' αριθμ. 1081/2013 απόφαση του Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου, με την οποία λύθηκε αμετακλήτως ο γάμος των ανωτέρω.

Κατόπιν των ανωτέρω και προκειμένου η ερωτώσα υπηρεσία να επανεξετάσει το νόμιμο της συνταξιοδότησης της ανωτέρω αναφερόμενης, τέθηκαν τα ως άνω ερωτήματα .

II. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Στο **άρθρο 31** παράγραφος 1 περίπτωση α' του πδ/τος **169/2007** (ΦΕΚ Α' 210) «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων» ορίζεται ότι: «1. Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν: α) Η χήρα κάποιου απ' αυτούς που αναφέρονται στα άρθρα 26 (μόνιμοι στρατιωτικοί συνταξιούχοι)... , ο οποίος πέθανε μετά την απόκτηση δικαιώματος σε σύνταξη, ...».

2. Περαιτέρω το άρθρο **1438** του **Αστικού Κώδικα** ορίζει ότι «Ο γάμος μπορεί να λυθεί με διαζύγιο. Το διαζύγιο απαγγέλλεται με αμετάκλητη δικαστική απόφαση...».

3. Στην παρ. 1 του άρθρου 592 **Κ.Πολ.Δικ** ορίζεται: «-1. Με την ειδική διαδικασία των άρθρ. 598 έως 612 δικάζονται οι διαφορές που αφορούν α) το διαζύγιο, β) την ακύρωση γάμου, γ) την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας γάμου, δ) τις σχέσεις των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου, οι οποίες πηγάζουν από αυτόν, εκτός από τις αναφερόμενες στο άρθρο 681 Β.»

4. Τέλος το άρθρο **604 Κ.Πολ.Δικ.** ορίζει ότι: «Στις διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 592 παρ.1 (γαμικές διαφορές) , αν πεθάνει ο ένας από τους διαδίκους πριν γίνει η απόφαση αμετάκλητη η δίκη καταργείται ως προς το κύριο αντικείμενο της ...»

III. Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

1. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων του Α.Κ. προκύπτει ότι η λύση του γάμου με διαζύγιο επέρχεται μόνο αφότου γίνει αμετάκλητη η περί αυτού απόφαση (Α.Π. 1561/2009). Ειδικότερα, αντικείμενο της δίκης διαζυγίου, και όταν ακόμη λόγο

διαζυγίου αποτελεί ο ισχυρός κλονισμός της έγγαμης συμβίωσης, δεν είναι η διάγνωση του λόγου του διαζυγίου αλλά το διαπλαστικό αποτέλεσμα της λύσης του γάμου, είναι δε αδιάφορο αν ο κλονισμός οφείλεται σε γεγονός υπαίτιο ή ανυπαίτιο για τον κάθε σύζυγο (Εφ.Αθ. 1774/2009, Δ/ΝΗ 2010/516,522)

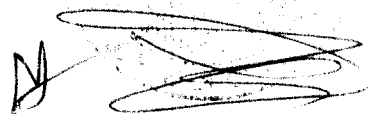
Συνεπώς, η διάπλαση, στην περίπτωση αυτή, της έννομης σχέσης (λύση του γάμου) μπορεί να γίνει μόνο με δικαστική απόφαση, την οποία ο νομοθέτης θέλει να έχει καταστεί αμετάκλητη, ως εκ τούτου, αποκλείεται η επίκληση της μεταβολής της έννομης σχέσης, χωρίς την έκδοση της απόφασης αυτής.(Ελ.Συν. 484/2014, Κεραμέα - Κονδύλη - Νίκα «ΕΡΜΗΝΕΙΑ του ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ» Αθήνα 2000 σελ. 160 επ.)

2. Αν όμως πριν το αμετάκλητο της απόφασης, επέλθει ο θάνατος ενός των διαδίκων συζύγων καταργείται η περί διαζυγίου δίκη και μάλιστα η έννομη σχέση της δίκης η δημιουργηθείσα με την αγωγή περί διαζυγίου, αφού ήδη από το θάνατο και λόγω αυτού, έχει επέλθει η λύση του γάμου και δεν νοείται μετά από αυτή, η με διαζύγιο λύση του. Παρέπεται ότι στην περίπτωση αυτή η επιζώσα, έστω εν διαστάσει, σύζυγος θεωρείται χήρα σύζυγος, κατά την έννοια του συνταξιοδοτικού κώδικα και δικαιούται να λάβει σύνταξη σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ.1 α του Συνταξιοδοτικού Κώδικα όχι βάσει της κληρονομικής διαδοχής (jure hereditatio) αλλά «ιδίω δικαίω» με τις προϋποθέσεις και τους όρους που ορίζει ο εκάστοτε εφαρμοστέος συνταξιοδοτικός νόμος (βλ.**Ελ.Συν.Ολ. 484/2014**, 416/2002).

Σημειωτέον ότι το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1438 του Α.Κ. αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 3 παρ. 1 Ν.4055/2012 (ΦΕΚ Α 51/12.3.2012) και παρά ταύτα ο νομοθέτης ενέμεινε στην απαίτησή του για το αμετάκλητο της δικαστικής απόφασης για την απαγγελία του διαζυγίου.

3. Στην προκειμένη περίπτωση ο θάνατος του Ν.Φ. επήλθε την 7-2-2013, δηλαδή μετά την (κατά την 04/02/2013) συζήτηση της ενώπιον του Αρείου Πάγου αίτησης αναίρεσης της Ε. Φ. κατά της υπ' αριθμ. 3796/2011 απόφασης του Εφετείου Αθηνών, οπωσδήποτε όμως πριν την έκδοση αμετάκλητης απόφασης λύσεως του μεταξύ των ανωτέρω γάμου.

Αμετάκλητη απόφαση λύσεως του γάμου αυτού , δηλ. η υπ' αριθμ. 1081/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου, εκδόθηκε και δημοσιεύθηκε την 03/06/2013 μετά

τον θάνατο του Ν.Φ., οπότε ήδη είχε καταργηθεί η περί διαζυγίου δίκη και μάλιστα η έννομη σχέση της δίκης η δημιουργηθείσα με την αγωγή περί διαζυγίου.

Συνεπώς ο γάμος της Ε. Φ. μετά του αποβιώσαντα Ν.Φ. λύθηκε (όχι με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, αλλά) από και λόγω του θανάτου του Ν.Φ. την 07/02/2013, με αποτέλεσμα η επιζώσα, έστω εν διαστάσει, σύζυγος Ε.Φ. να θεωρείται χήρα σύζυγος, κατά την έννοια του συνταξιοδοτικού κώδικα και να δικαιούται να λάβει σύνταξη σύμφωνα με το άρθρου 31 παράγραφος 1 α' του πδ/τος 169/2007.

IV. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί ομοφώνως, ότι: ο γάμος της Ε. Φ. μετά του αποβιώσαντα Ν.Φ. λύθηκε (όχι με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, αλλά) από και λόγω του θανάτου του Ν.Φ. την 07/02/2013, η δε επιζώσα, έστω εν διαστάσει, σύζυγος Ε.Φ. θεωρείται χήρα σύζυγος, κατά την έννοια του συνταξιοδοτικού κώδικα και δικαιούται, συντρεχουσών και των λοιπών προϋποθέσεων, να λάβει σύνταξη σύμφωνα με το άρθρου 31 παράγραφος 1 α' του πδ/τος 169/2007.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 6 -6-2014

Ο Πρόεδρος

Μιχαήλ Απέσσος

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Χριστίνα Διβάνη,

Νομική Σύμβουλος ΝΣΚ